Skolelederforbundet

Til Kunnskapsdepartementet

Høring: En skole for vår tid – Skolelederforbundets høringssvar

Spørsmål 1.

Gir beskrivelsene av kunnskapsgrunnlaget og analysene en god beskrivelse av hva som skal til for å drive et godt kvalitetsutviklingsarbeid i skoler og kommuner?

Svar: Enig

Kommentar:

Skolelederforbundet mener at kunnskapsgrunnlaget og analysene gir en god beskrivelse av hva som skal til for å drive godt kvalitetsutviklingsarbeid i skoler og kommuner. Det er gode beskrivelser av partenes samarbeidsform, forventninger og kompetanse om skole og de ulike elementene som bidrar til god utvikling der det lykkes og der det er muligheter for forbedring.

Det er også mye relevant forskning som omtales. Men vi mener at beskrivelser og analyser ikke er uttømmende. Til det er feltet for sammensatt, som rapporten også påpeker. Det som også er en utfordring, er å overføre dette til egen skole og kommune/fylkeskommune og få til en god dialog med skoleeier om overordnede planer.

I tillegg mener vi at skoleledernes komplekse hverdag, og det krysspresset de står i, ikke er godt nok beskrevet. Det er helt nødvendig å forstå hvilke utfordringer dagens ledere står overfor av forventninger og krav. Skolelederne må avlastes og gis nødvendig handlingsrom for at de skal kunne drive et godt kvalitetsutviklingsarbeid.

Spørsmål 2.

Ivaretar forslagene til tiltak kunnskapsgrunnlaget og analysene på en god måte?

Svar: Enig

Kommentar:

Skolelederforbundet mener at forslagene til tiltak er gode og relevante. Men de er ikke uttømmende. Det speiler ikke det som er ikke-målbart, slik som elevenes erfaringer fra tidligere skolegang, helse og interesser ut over fagene og elevens forutsetninger.

Postadresse Postboks 431 Sentrum 0103 Oslo
Besøksadresse Øvre Vollgate 11 0158 Oslo
Telefon 24 10 19 00
Telefaks 24 10 19 10
E-post post@skolelederforbundet.no
www.skolelederforbundet.no
Bankkonto 8380.08.72599
Org.nr. 970 149 406

De bør dessuten være tydeligere og gi klarere retning. Noe er fortsatt for vagt og for løst koblet. Våre medlemmer mener dessuten at anbefalingene blir for instrumentale – «analyse uten inngående kunnskap og kompetanse i alle ledd svekker mulighetene for utvikling, dialog og samhandling.»

Vi mener som i punktet over, at skoleledere må få nødvendig støtte av skoleeier. Skoleeier må ha god kompetanse på skole – «ikke være en bestiller av forklaringer på dårlige resultater og tiltak, da er vi på et lavt undersøkelses/eksperimentnivå,» som en av våre medlemmer kommenterer. En annen skoleleder har i en annen anledning sagt noe liknende: «For 20 år siden var jeg en bedre skoleleder. Da hadde jeg støtte fra skoleeier, og jeg kunne bestille hjelp ved behov. Nå opplever jeg at nivået over er bestiller, og jeg er den som må utføre oppdragene.» Tillits- og kunnskapsbasert tilnærming viser seg å skape en bedre dialog. Skoleeier bør inkluderes inn i det profesjonsfaglige samarbeidet og ha en aktiv rolle i dette samarbeidet.

Spørsmål 3.

Ivaretar forslagene til tiltak behovene i skoler og kommuner til å drive et systematisk kvalitetsutviklingsarbeid lokalt?

Svar: Enig

Kommentar:

Skolelederforbundet mener at forslagene i ekspertutvalgets kunnskapsgrunnlag inneholder mange gode og relevante tiltak som må ses i sammenheng. Men igjen, de er ikke uttømmende. Vi mener dessuten at resultatindikatorer bør brukes med varsomhet, da blant annet fordi elevens forutsetninger må sees i forhold til andre resultater og informasjonskilder. Men vi mener som sagt, at skolen må ha tilgang til nødvendig informasjon både på system- og individnivå for å kunne ha et grunnlag for utvikling.

Skolelederforbundet mener det er positivt at det gis anbefalinger til alle ledd i sektoren, og at både skoleeiere og skoleledere får råd om mulige tiltak. Men igjen må vi påpeke at gode råd er lite verdt uten støtte og ressurser. Skoleledere må gis nødvendig handlingsrom for å kunne gjennomføre sitt brede samfunnsoppdrag.

Generell kommentar

I utgangspunktet er Skolelederforbundet positive til at de ressurser som benyttes i skolen gis ettersyn for å kunne bidra til å forsterke utvikling. Grunndata for en skoleleder er de kunnskaper og den sosiale kapasitet som den enkelte elev bringer inn i skolen. Det er når den enkelte elev møter skolen og den ansatte og de rammefaktorer som er gjort tilgjengelig, at utviklingen for den enkelte skjer.

Kvalitetsutvikling skjer best gjennom helhetlig tilnærming med utgangspunkt i den enkeltes skoles muligheter. Derfor er lokal kompetanse og kapasitet til å bruke data og resultater til systematisk utvikling og forbedring av skolens praksis avgjørende. Men det finnes ennå lite informasjon om hvordan indikatorer brukes og skal brukes i arbeidet med kvalitetsutvikling. Ingen kjennetegn har en sterk eller veldig tydelig sammenheng for at en skole eller kommune bidrar stabilt mer eller mindre enn forventet, (dette kan forklares av andre forhold.) Skolelederforbundet er enig med ekspertgruppen i vurderingen av at det ikke kan legges for stor vekt på de enkelte kjennetegn og deres betydning.

Postadresse
Postboks 431 Sentrum
0103 Oslo

Besøksadresse
Øvre Vollgate 11
0158 Oslo

Telefon 24 10 19 00
Telefaks 24 10 19 10

E-post post@skolelederforbundet.no
skolelederforbundet.no

Bankkonto 8380.08.72599
Org.nr. 970 149 406

Det er altså liten kunnskap om hvordan data nyttes i skolen, og dette er ikke godt nok utviklet. Kvalitetsutvikling forutsetter tett samarbeid i verdikjeden, (fra politisk nivå via skolens ledelse og ut i klasserommet.) Det må være enighet om mål, hva, hvordan og hvorfor. Analyser, (det å tolke og forstå,) må følges opp med realistiske planer, om hvordan en skaper konstruktive forbedringstiltak. Elevmedvirkning blir viktig i denne sammenhengen.

Hensikten med et kvalitetssystem og dets ulike verktøy (f.eks. Nasjonale prøver,) må tydeliggjøres slik at det gir nasjonale og lokale myndigheter innsikt i utviklingen i skolen. Det er viktig at det kommer tydelig frem på hvilket nivå ansvaret ligger for at adekvate tiltak skal kunne settes inn.

Et kvalitetssystem må kunne forstås og benyttes som et pedagogisk verktøy til hjelp og støtte for skolen og læreren i læringsarbeidet med den enkelte elev og klasse.

Kvaliteten i et samlet system må være god og må kunne spores til grunnleggende ferdigheter, kompetansemål og nødvendige kommunale og nasjonale mål.

Overordnet del i Fagfornyelsen er et verdiløft for skolen. Dette må også gjenspeiles i et kvalitetssystem, i innhold og i form og gjennomføring.

Et samlet kvalitetssystem skal gi kommunen, rektor og skoleledelsen en god inngang til å diskutere elevenes utbytte av opplæringen. Det må gi skoleledelsen og lærerne en objektiv forståelse og mulighet for å drøfte mulige tiltak der det måtte trengs.

Deler av kvalitetssystemet må ha en slik utforming at det kan nyttes som et verktøy som den enkelte lærer kan bruke i sin vurdering av opplæringen.

Manglende kunnskap om hvordan resultater fra ulike deler av kvalitetssystemet kan brukes i utviklingen av elevenes læring i den enkelte skole, vurderer vi som en kritisk faktor. Dette er en viktig årsak til at vi får en tilbakevendende debatt om for mye måling og resultatrapportering.

Et kvalitetssystem må derfor bidra til at den skolebaserte utvikling får en enda større plass og enda bedre vilkår for å sikre god kvalitetsutvikling på den enkelte skole.

Vi er enig med Bjørn Bolstads blogg datert 22. oktober, og vi gjør hans konklusjon til vår:

For å utvikle kvalitet, må skoler og skoleeiere jobbe sammen på "mange fronter" og ikke bare "henge seg opp i" tallene. Skoler som vil øke elevenes utbytte av opplæringen, må skape gode relasjoner mellom elever og lærere. De må ikke glemme skolens doble oppdrag: Skolen skal kvalifisere elevene (altså utdanne dem), men den skal også utvikle selvstendige og helstøpte mennesker (altså danne elevene.)

Med vennlig hilsen,

Stig Johannessen /s/

Forbundsleder

Postadresse
Postboks 431 Sentrum
0103 Oslo

Besøksadresse
Øvre Vollgate 11
0158 Oslo

Telefon 24 10 19 00
Telefaks 24 10 19 10

E-post post@skolelederforbundet.no
skolelederforbundet.no

Bankkonto 8380.08.72599
Org.nr. 970 149 406